

Disseny per a tothom? – Propostes de millora

Taula 10.2
Taller de disseny d'habitatges
Com viure al llarg de la vida?

Participants:

Enric Rovira-Beleta, arquitecte
Francesc Aragall, Design for all Foundation
Jesús Martín, UPC
Xavier Garica-Milà, Arquitectura i Geriatria

Enric Rovira-Beleta, Arquitecte

S'estima que en Europa, hi ha aproximadament 100 milions de persones grans i 50 milions de persones amb discapacitats. En l'any 2015 es preveu que un 50% de la població mundial viurà en ciutats, en conseqüència, aquestes deuran dotar-se del recursos necessaris per a facilitar la participació de tots els seus ciutadans.

Així mateix, la duració mitja de vida de la societat actual va augmentant gràcies als avenços mèdics i tecnològics; i per tant, el col·lectiu de persones que tenen problemes de mobilitat reduïda, temporal o permanentment, es cada vegada mes nombrós, estimant-se actualment en una xifra propera al 30% de la població.

Fa escassament 15 anys, es a dir abans del Jocs Olímpics i Paralímpics de Barcelona '92, en el nostre país, quasi be no hi havien normatives d'accessibilitat, i en pocs estats del mon si hi havia normatives estaven poc desenvolupades. Així mateix, el fenomen de la gent gran no era tan evident, al haver-hi molta menys gent gran de més de 80 anys, i també moltes menys persones amb discapacitats, (actualment la majoria d'elles, per accidents de tràfic i/o laborals).

Un recent estudi realitzat al nostre país, demostra que els ciutadans consideren l'accessibilitat com un criteri de qualitat, estan disposats a pagar fins a un 12% més per un habitatge accessible, enfront d'un altre que no tingui aquestes avantatges. Així mateix, Barcelona es la ciutat de l'Estat on hi viu més gent gran, concretament 22 de cada 100 persones tenen més de 65 anys.

Actualment en totes les comunitats autònomes del nostre país, ja existeix normativa sobre accessibilitat, d'obligat compliment, que s'aplicarà en actuacions d'obra nova, rehabilitació, reformes i/o ampliacions, canvis d'ús, etc., tant a nivell urbanístic, com edificatori, en els mitjans de transports, i en els sistemes de comunicació de tots ells.

Quins criteris cal tenir en compte per encabir en un espai concret uns lavabos adaptats? Quins aspectes s'han de valorar per fer un habitatge accessible?

Com es pot dissenyar un espai urbà segons els paràmetres d'accessibilitat?

Com es pot aconseguir que una persona amb grans limitacions en la seva mobilitat pugui accedir a una església sense haver d'utilitzar solucions temporals?

Per tot això, m'atreveixo a afirmar que una de les mesures de l'arquitectura accessible del segle XXI, serà la cadira de rodes. Perquè per on passa una cadira de rodes segur que tothom passarà amb mes comoditat; així mateix, si senyalitzem un recorregut per a persones que veuen amb dificultats, segur que tothom que veu ho farà amb mes facilitat, i si senyalitzem també per escrit, les persones que escolten i les que no, també es beneficiaran.

D'aquesta manera i amb poc temps es podrà afirmar, que no caldran els habitatges adaptats especials per a persones amb disminucions sinó que tots els habitatges seran accessibles: convertibles i/o visitables per a tothom, al incorporar aquests detalls; i així, també nosaltres quan arribem a grans podrem visitar als nostres familiars i amics de manera totalment autònoma; i no com avui en dia, en que trobem moltes dificultats per a realitzar aquestes visites, degut a les barreres arquitectòniques existents.

L'èxit comercial del producte dissenyat amb aquests requeriments està assegurat, perquè les seves característiques passaran desapercebudes per a la majoria d'usuaris, però en canvi aquells que les necessiten les trobaran amb facilitat, i desestimaran ràpidament aquells productes que no les contemplin. Un exemple d'això seria la Vila Olímpica de Barcelona, que durant els Jocs Olímpics i Paralímpics també va ser la Vila Paralímpica, com a residència dels atletes amb discapacitats, i els seus acompanyants. Avui en dia, molts dels veïns que la visiten o viuen en ella, no aprecien les seves qualitats en referència a l'accessibilitat, al passar inadvertides doncs estan integrades en el propi disseny de cada producte.

L'avantatge de fer habitatges accessibles i convertibles, és la immediatesa en la seva adaptació en funció de les necessitats canviants del seus usuaris, al llarg de les diverses fases de la seva vida, i del baix cost de les actuacions necessàries a realitzar. Per exemple, la cambra higiènica del bany accessible, disposa dels diferents elements sanitaris col·locats de tal manera que es pot eliminar el bidet i permetre, inclòs a una persona en cadira de rodes, poder continuar utilitzant l'espai interior d'aquesta cambra, i també aleshores poder traslladar-se a l'inodor o a la banyera o a la dutxa, si és necessari lateralment a ells.

Un altre exemple: els passadissos accessibles disposen d'una amplada d'1,05 m, i portes de 80 cm de pas, que permeten a persones amb mobilitat reduïda temporal o permanent (P.M.R.), realitzar totes aquelles maniobres necessàries per a entrar i/o sortir de les portes, de les diverses estàncies que comuniquen amb aquest passadís. També, si senyalitzem amb diferents colors els paviments, les parets, les portes, les manetes, els endolls, etc., ens facilitaran a tots la seva percepció, inclòs a persones amb grans deficients visuals.

Entenem com a conclusió, que tant els arquitectes, com els promotors, com els constructors, els operaris, els tècnics de l'administració, i els diversos professionals relacionats amb el món de l'habitatge, han d'incorporar el DISSENY PER A TOTHOM i la aplicació de l'accessibilitat de manera desapercebuda en els futurs dissenys d'habitatges que es realitzin a partir d'ara al nostre país, per aconseguir amb breu plaç, que tothom tingui les capacitats que tingui, o tingui l'edat que tingui, pogui viure en habitatges accessibles resistent a les diverses fases de la vida.

Jesús Martín, UPC

EL BAÑO

El baño conjuntamente con los accesos al edificio son generalmente los aspectos más conflictivos del diseño a la hora de resolver la accesibilidad de una vivienda.

En el caso de una vivienda ya construida, las actuaciones sobre el baño original acostumbran a ser las más "dolorosas", especialmente cuando el espacio dedicado inicialmente es muy ajustado. Condicionantes importantes también son los patios técnicos para montantes y bajantes y las dificultades de crecimiento en planta.

Por todo ello, deben ponerse grandes dosis de imaginación y "adecuarse " a las circunstancias. En ocasiones habrá que olvidarse de la ortodoxia.

Al objeto de trabajar con unas ciertas pautas, enumeraremos a continuación algunas de las características más importantes que debe reunir una cámara sanitaria adaptada según el "Codi d'accessibilitat de Catalunya" :

- Puertas, anchura mínima 0.80m, apertura hacia fuera o correderas, manetas con mecanismos de presión o palanca
- Espacio libre de giro: 1.50 m de diámetro
- Espacio mínimo de acercamiento para transferencia al inodoro, bañera, ducha , bidet y frontal del lavamanos: 0.80 m
- Lavamanos sin obstáculos verticales. Altura libre 0.70 m
- Dos barras de soporte para transferencias al inodoro y bidet. La situada al lado del espacio de acercamiento debe ser abatible
- Accesorios y mecanismos se colocarán a un altura no superior a 1.40 m y no inferior a 0.40 m
- Grifería con mecanismos de presión o palanca. Monomando
- Grifería de bañera situada en el centro, no en los extremos
- Pavimento no deslizante

Podríamos añadir que es deseable un espacio amplio y con buena iluminación, pestillo de la puerta accesible desde el exterior, plato de ducha sin bordes ni cortinas y con asideros y otros detalles no tan relevantes.

Con estas condiciones , trataremos de modificar los aseos que se presentan para conseguir su adaptación y en todo caso mejorar su utilización.